

Vlaams
Parlement

stuk **1722** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 15 mei 2013 (2012-2013)

Voorstel van decreet

van de heer Boudewijn Bouckaert
en de dames Elisabeth Meuleman, Ulla Werbrouck en Mieke Vogels

houdende wijziging
van het decreet van 8 juni 2007
betreffende de studiefinanciering
van de Vlaamse Gemeenschap

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Wim Van Dijck

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

1722 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van decreet

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd op donderdag 25 april 2013 het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap behandeld. De commissie besliste om de behandeling van dit voorstel van decreet te koppelen aan de behandeling van drie – eveneens op die datum geagendeerde – samengevoegde vragen om uitleg over nagenoeg dezelfde problematiek aan minister Pascal Smet. Voor de verslaggeving van de vragen in kwestie wordt verwezen naar de desbetreffende commissiehandelingen (*Hand. VI.Parl. 2012-13*, 25 april 2013, nr. C188-OND21), die eveneens gelden als bespreking van het voorstel van decreet. Onderhavig verslag omvat derhalve enkel de toelichting die door de twee hoofdindieners werd verschaft bij het voorstel van decreet, evenals de resultaten van de stemming over het voorstel van decreet.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE INDIENERS VAN HET VOORSTEL VAN DECREET

1. Toelichting door de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* brengt in herinnering dat de problematiek die in het voorstel van decreet aan de orde komt reeds op 6 november 2012 het voorwerp van bespreking uitmaakte in deze commissie, naar aanleiding van een gedachtewisseling met de Vlaamse ombudsman over diens aanbeveling inzake de in juni 2012 ingediende aanvragen voor een studietoelage (*Parl.St. VI.Parl 2012-13*, nr. 1809/1). Het is overigens op basis van de bevindingen van de ombudsman dat de indieners het voorliggende voorstel van decreet hebben uitgewerkt. Oorspronkelijk was het de bedoeling het voorstel van decreet reeds eind vorig jaar op de agenda te zetten, maar de agendering werd uitgesteld om de meerderheid de gelegenheid te bieden desgevallend zelf met een oplossing te komen. Het moge dus duidelijk zijn dat het niet de bedoeling is om hiermee vanuit de oppositie te scoren, maar wel om concrete hulp te bieden aan die groep van mensen die uit de boot is gevallen bij de wijziging van de aanvraagperiode voor een studiebeurs. Aangezien de meerderheid geen actie heeft ondernomen, hebben de indieners finaal beslist om door te gaan met hun initiatief. De meerderheidsfracties zullen nu dus kleur moeten bekennen. De indieners van het voorstel van decreet blijven overigens bereid om in overleg met de meerderheid hun voorstel bij te sturen.

De heer Bouckaert overloopt daarna nog eens kort de inhoud van het voorstel van decreet. De basisregelgeving ligt vervat in het Studiefinancieringsdecreet van 8 juni 2007. Aan die regeling werd via het decreet betreffende het onderwijs XXI van 1 juli 2011 een wijziging gebracht, in de zin dat de uiterste aanvraagdatum voor een studietoelage werd vervroegd van 1 juli naar 1 juni. De aanvragen voor een studietoelage die worden ingediend na de limietdatum van 1 juni worden niet meer behandeld.

Met het voorliggende voorstel van decreet wordt beoogd om eenmalig – dus enkel voor het jaar 2012 – de maand juni wel nog te laten meetellen voor de aanvraag van een studiebeurs. De voor 1 juli 2012 ingediende aanvragen zouden zo wel nog worden behandeld. Om dit gegeven geldingskracht te geven zou het voorstel van decreet dus terugwerkende kracht krijgen tot 1 juni 2012. Het lid wijst er dienaangaande op dat overeenkomstig de geldende doctrine het toekennen van terugwerkende kracht toegelaten is, als dit voor de rechthebbende een gunstiger situatie teweegbrengt. Hetgeen in casu duidelijk het geval is.

Qua motivering die ten grondslag ligt aan het voorstel van decreet, benadrukt de spreker met de grootst mogelijke stelligheid dat het geenszins de bedoeling is om op enigerlei wijze de Vlaamse Regering of het Onderwijsdepartement met de vinger te wijzen. Er is in hunnen hoofde immers geen sprake van enige fout of onrechtvaardigheid. De administratieve noodzaak van de vervroeging van de aanvraagdatum staat buiten kijf. De administratie

krijgt door die vervroeging immers de gelegenheid om de vele aanvragen op een behoorlijke manier te verwerken. Samen met de ombudsman zijn de indieners van het voorstel van decreet er daarnaast ook van overtuigd dat de overheid alles gedaan heeft wat nodig was om de vervroeging van de datum te communiceren aan de betrokkenen. Vanuit deze premisse zou toenadering tot de meerderheid dus zeker ook mogelijk moeten zijn.

Ook qua omvang zou de voorgenomen ingreep volgens de heer Bouckaert zeker haalbaar moeten zijn. Hij preciseert dat er in de loop van de maand juni 2012 nog 2861 aanvragen werden gedaan. Bij goedkeuring van het voorliggende voorstel van decreet zou de administratie die 2861 aanvragen dus alsnog in behandeling moeten nemen. Het is daarbij overigens opmerkelijk dat er in 2011 slechts sprake was van een zeshonderdtal laattijdige aanvragen. Er mag dus geredelijk van uitgegaan worden dat er een causaal effect is tussen de vervroeging en het aantal laattijdige aanvragen, in de zin dat door de vervroeging het aantal laattijdige aanvragen nagenoeg vervijfvoudigd is. Met de hier voorziene eenmalige maatregel voor de aanvragen van juni 2012, wordt deze causaliteit ongedaan gemaakt. In het verlengde daarvan moge het dus ook duidelijk zijn dat de indieners van het voorstel van decreet ervan uitgaan dat de vervroegde indieningsdatum ondertussen al genoegzaam bekend moet zijn bij alle betrokkenen. Wie later dan 1 juni 2013 aanvraagt zal dus geen beroep meer kunnen doen op enige clementie, aangezien er op dat ogenblik wel degelijk sprake zal zijn van een gebrek aan zorgvuldigheid in hoofde van de laattijdige indieners.

De kostenimpact van een en ander kunnen de indieners van het voorstel van decreet maar moeilijk exact berekenen. De omvang van een studiebeurs verschilt immers naargelang de gezinssituatie. Dat het hoe dan ook niet om een dramatische meerkost zou gaan kan echter wel geredelijk aangenomen worden. In 2012 werden er ongeveer 400.000 aanvragen voor een studiebeurs ingediend, waarvan er zo'n 300.000 werden goedgekeurd. Op dat totaal gezien, maken de eventuele 2861 extra-aanvragen minder dan 1 percent uit. Uitgaande van een gemiddeld toegekend bedrag zou het eveneens hoogstens om een bijkomende budgettaire meerkost van 1 percent gaan. Daar waar het vanuit de Vlaamse overheid gezien dus om een erg beperkte budgettaire operatie zou gaan, betekent een en ander voor een aantal van de betrokken gezinnen daarentegen heel veel. De ombudsman heeft dienaangaande een aantal schrijnende gevallen opgelijst. Zo onder andere van personen die heel bewust de beurs pas laat aanvroegen, kwestie van heel zeker te zijn dat ze het geld effectief alleen voor de studies van hun kinderen zouden spenderen. Het is dan ook jammer dat deze mensen daardoor nu het deksel op de neus krijgen.

Ook van de administratieve haalbaarheid van die extra 2861 aanvragen is het lid overtuigd. Hij verwijst dienaangaande naar de rimpelloos doorgevoerde wijziging (in de zin van een uitbreiding) van het studiebeurzensysteem ten gunste van kinderen van pleegouders. In 2011 konden zo niet minder dan 6000 bijkomende dossiers vlot verwerkt worden. Daarenboven staat de administratie die instaat voor de studiebeurzen sowieso ook al bekend voor haar uitmuntend functioneren. Er is met andere woorden geen gevaar voor het creëren van een administratieve flessenhals.

De heer Boudewijn Bouckaert komt dan tot het bezwaar dat het goedkeuren van het voorliggende voorstel van decreet juridische problemen zou kunnen opleveren, doordat een en ander gekwalificeerd zou kunnen worden als 'ongelijke behandeling'. Naast de 2861 dossiers waarvan sprake, zullen er immers ook mensen zijn die – beseffende dat ze te laat waren – gewoon geen aanvraag meer hebben ingediend. Deze laatsten zouden dan potentieel benadeeld worden ten opzichte van mensen die zich helemaal niet bewust waren van enige laattijdigheid, of die zich daar wel van bewust zijnde, toch nog een aanvraag hebben ingediend onder het motto 'baat het niet, schaadt het niet'. Hij erkent dat er hier weliswaar ruimte is voor enige twijfel, maar wijst er tegelijk op dat er hoe dan ook een

objectief verschil is tussen de aanvragers en de niet-aanvragers. En net doordat er sprake is van verschillende situaties kan er ook een verschillende behandeling worden gegeven aan die onderscheiden toestanden. Hoe dan ook, komt het het lid voor dat het Vlaams Parlement zich niet per definitie mag laten verlammen door een potentieel probleem met het gelijkheidsbeginsel. Hij is de mening toegedaan dat het Vlaams Parlement – wel wetende dat er desgevallend een beroep bij het Grondwettelijk Hof kan worden ingesteld – het er moet op wagen. Het is dan aan het Grondwettelijk Hof om de zaak te onderzoeken en de knoop door te hakken. Hij herinnert dienaangaande aan het decreet-Van Dijk over de Vlaamse inspectie van de Franstalige scholen in de Rand. Toen werd tijdens de bespreking van het decreet immers heel expliciet gesteld dat men zich bewust was van de eventualiteit van een beroep bij het Grondwettelijk Hof, maar dat men er toch mee wou doorgaan. En zo geschiedde uiteindelijk ook.

Afsluitend concludeert de heer Bouckaert dat er in wezen geen enkel valabel argument is om het voorliggende voorstel van decreet niet goed te keuren. De eventuele financiële impact is hoe dan ook beperkt, de verwerking van de extra dossiers vormt administratief geen onoverkomelijke probleem, de eenmaligheid van de operatie houdt geenszins een beloning (laat staan een aanmoediging) in voor zorgeloos gedrag en ten slotte past het voorstel van decreet ook helemaal in de basisfilosofie van de automatische erkenning van het recht op studietoelage voor eenieder die voldoet aan de voorwaarden en dit ongeacht of men effectief een aanvraag doet of niet. De in het verschiet gestelde automatische toekenning van de studiebeurzen vormt overigens het sluitstuk van die automatische erkenning. Elsschot citerend, erkent het lid dat “tussen droom en daad ... wetten in de weg (staan) en praktische bezwaren”, maar tegelijk haalt hij het Johannesevangelie aan waar gesteld wordt dat “voorbij de wet is er de waarheid en de genade”. Het zou deze commissie en dit parlement sieren mocht men voorbij de wet willen kijken en mildheid en genade betonen.

2. Toelichting door mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* benadrukt, als indiener, dat het voorliggende voorstel van decreet uiterst bescheiden van opzet is. Door de zaak te beperken tot die mensen die effectief nog een aanvraag hebben ingediend na 1 juni 2012 (de nieuwe afsluitdatum), blijft het een haalbare en realistische kaart. Het gaat dus enkel en alleen over de aanvragen die nog in de loop van de maand juni zijn ingediend.

De opmerkingen van mevrouw Kathleen Deckx en de sp.a in de media, dat hiermee een nieuwe ongelijkheid in het leven zou worden geroepen ten aanzien van die mensen die – wetende dat ze te laat waren – geen aanvraag meer hebben ingediend, vindt het lid begrijpelijk maar niet geheel terecht. Mocht er dienaangaande vanuit de meerderheid een beter voorstel kunnen worden geformuleerd, dan is mevrouw Meuleman overigens gaarne bereid om daar haar steun aan te verlenen.

Hoe dan ook, zou het ‘heropenen’ van een al bij al beperkte aanvraagperiode geen onoverkomelijk probleem mogen vormen. Haars inziens zouden er zich alleszins geen onoverkomelijke administratieve problemen mogen stellen. De doelgroep is immers sowieso bekend bij de administratie, aangezien men erin geslaagd is om alle mensen die het jaar tevoren een aanvraag hadden ingediend en nog in aanmerking kwamen, op te sporen en aan te schrijven over de nieuwe afsluitdatum voor het aanvragen van een studiebeurs. Mits enige goede wil hoeft men zich dus zelfs niet te beperken tot de 2861 gevallen van laattijdige indiening, maar kan men ook nog de rechthebbende niet-indieners bij de operatie betrekken. In dat laatste geval is er geen gevaar meer op ongelijke behandeling.

Dat dit eventueel nog wat meer zal kosten, vormt volgens het lid evenmin een probleem, aangezien de voorziene subsidiepot niet is uitgeput. Slechts een tachtig percent van het voorziene bedrag is effectief toegewezen. In dat verband wijst mevrouw Meuleman ook op de ambitie van de overheid om te komen tot een automatische toekenning aan alle rechthebbers. Een 100 percent realisatiegraad is dus de bedoeling en is ook als dusdanig opgenomen als ViA-doelstelling (ViA: Vlaanderen in Actie). Als die automatische toekenning effectief in 2014 van start gaat – hetgeen toch de bedoeling lijkt te zijn – is het voor het lid des te onbegrijpelijker dat men de kleine groep van rechthebbende maar laattijdige indieners van juni 2012 in de kou laat staan.

Afsluitend komt het er ook voor haar op aan om in deze – het weze via het voorliggende voorstel van decreet of via een alternatief breder voorstel van decreet – genade voor recht te laten gelden. Alle andere opties zijn onbegrijpelijk.

II. BESPREKING

Zie: *Hand.* Vl.Parl. 2012-13, 25 april 2013, nr. C188-OND21.

III. STEMMING

Ter stemming gelegd worden de drie artikelen van het voorstel van decreet, evenals het geheel van het voorstel van decreet verworpen met 7 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

Vera CELIS,
waarnemend voorzitter

Wim VAN DIJCK,
verslaggever